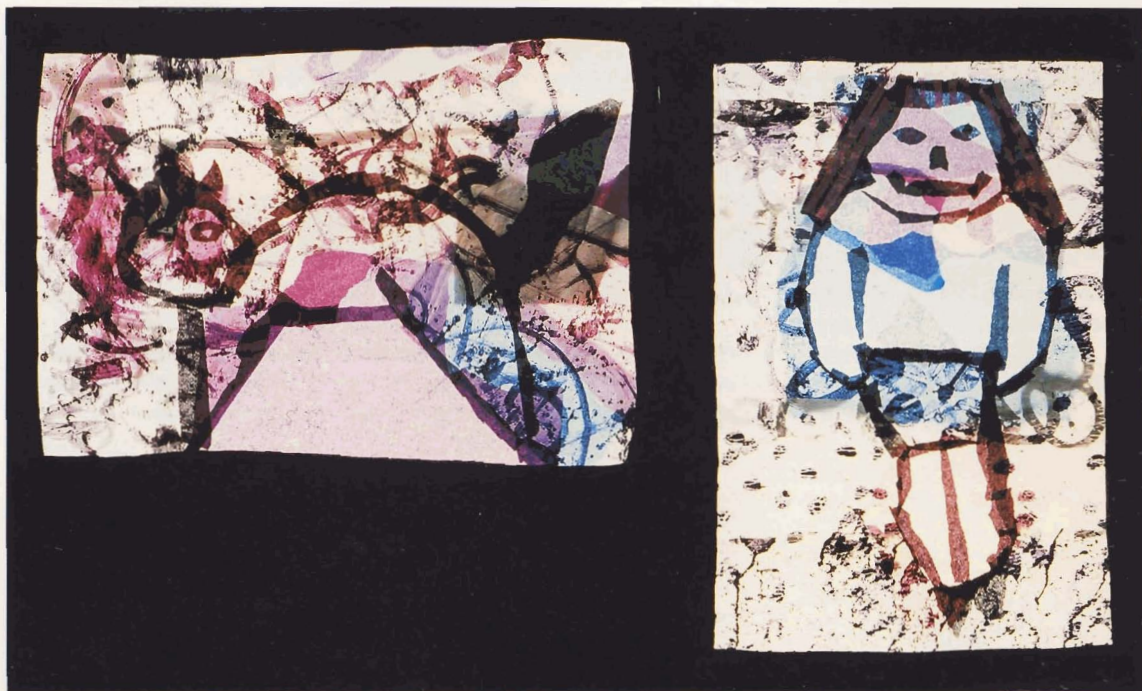

Een gescheurd doorkijk-schilderij

beeldend doel

Doelstelling en benodigdheden

- **a** De kinderen leren over het maken van een compositie van toevallig ontstane, transparante kleurvlakken.
- **b** De kinderen ontdekken dat door overlapping van transparante kleuren nieuwe kleurtinten ontstaan.
- **c** Tevens onderzoeken zij grafische mogelijkheden met Oostindische inkt op transparant papier (het ontwerpen van patronen).

technisch doel

- **a** Het zoeken naar mogelijkheden met Oostindische inkt op transparant papier.
- **b** Het scheuren en plakken van transparant papier.

materiaal

- **a** Per groepje leerlingen een aantal velletjes overtrekpapier (Ersatzpapier) en gekleurd zijdevloeipapier.
- **b** Oostindische inkt.
- **c** Per leerling een vel zwart Engels karton van 50 × 70 cm.

gereedschap

- **a** Verkwasten en eenvoudig stempelgereedschap.
- **b** Lijm of Arabische gom.
- **c** Scharen, bakjes of schoteltjes en tafelbescherming.

leer- en hulpmiddelen

beeldende inleiding

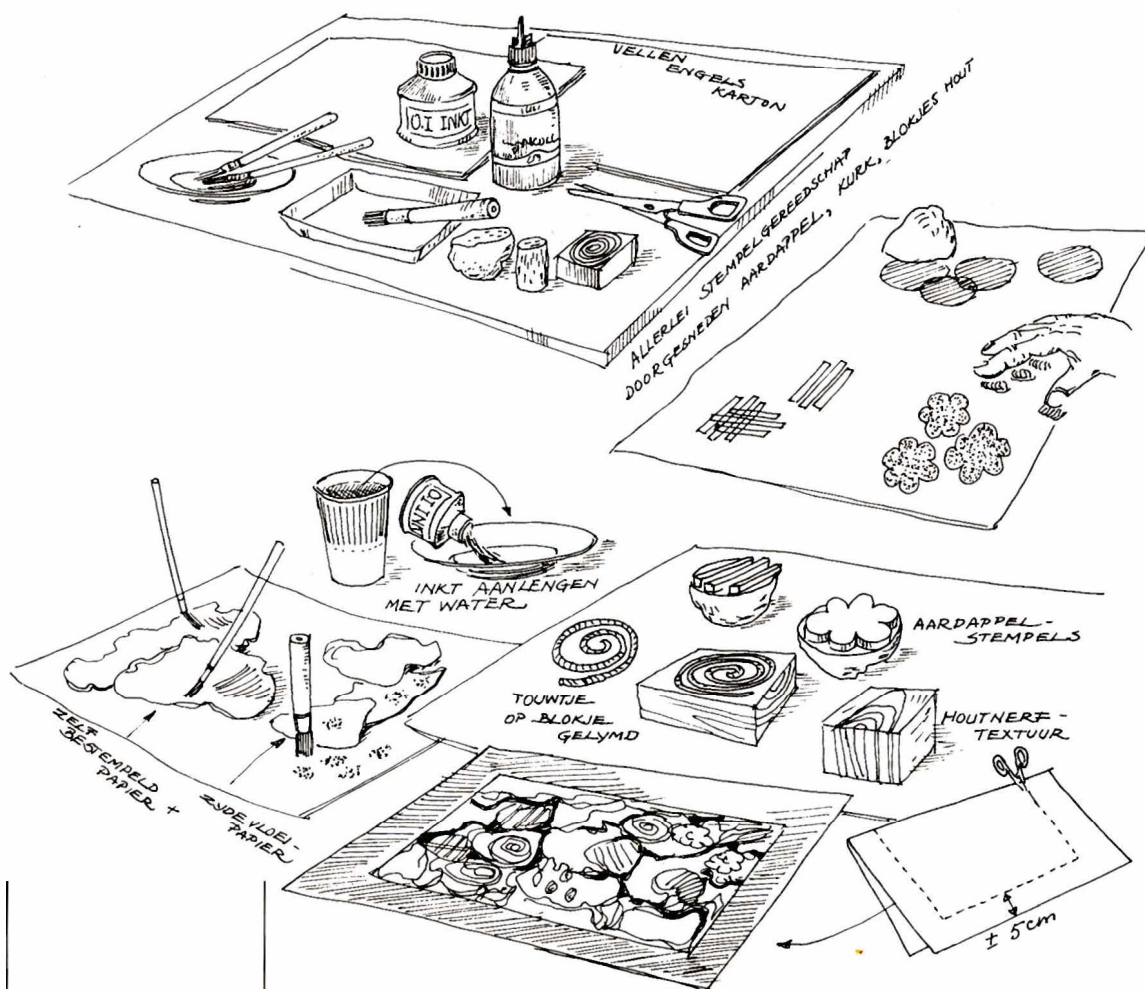
- Beeldmateriaal van bij toeval ontstane vormen.

Lesverloop

■ Deze les gaat over toevallige vormen. Toevallig ontstane vormen zijn vaak erg boeiend om naar te kijken. Zoek samen met de leerlingen naar een aantal voorbeelden hiervan. Denk aan voorbij schuivende wolken in de lucht, vochtkringen of vlekken in het behang of plafond, waterdruppels op een ruit of olievlekken op een nat wegdek. Deze laatste hebben ook nog vaak de mooiste kleuren. In al deze toevallige vormen kun je – met een beetje fantasie – de vreemdste voorstellingen zien. Toevallige vormen kunnen ontstaan onder invloed van het klimaat of andere natuurverschijnselen, maar ook door toedoen van mens of dier. De mens laat vaak sporen of afdrukken achter van bepaalde handelingen, bijvoorbeeld voetafdrukken in het natte zand of de sneeuw, of vingerafdrukken op een brandkast.

technische inleiding

■ a We laten de leerlingen eerst experimenteren met het maken van afdrukken op overtrekpapier. Gebruik hiervoor verdunde Oostindische inkt. Met een kwast, penseel, eenvoudig stempelgereedschap of gewoon met hun vingers brengen de kinderen patronen aan op het witte, transparante papier. Zij zoeken naar allerlei mogelijkheden om het vlak interessanter te maken door middel van

schilderen, stempelen, spatten, blazen, druppelen, uit laten lopen, wrijven, enz. Ieder kind maakt een aantal ontwerpen, die na droging op één stapel worden gelegd. Bespreek een aantal ontdekte mogelijkheden.

■ **b** De kinderen maken nu van het vel Engels karton een kader met een rand van 5 cm (zie tekening). Dan worden de gemaakte zwart-witontwerpen in willekeurige stukken gescheurd en verdeeld over de groepjes leerlingen. Ook deelt u enkele kleuren zijdevloeipapier uit, waaruit ook stukken worden gescheurd.

■ **c** Met deze toevallige, gescheurde vormen gaan de leerlingen hun kader opvullen. Laat de papiervormen flink overlappen. Tegen het licht zijn dan nieuwe vormen en kleuren te zien. Naarmate het kader verder gevuld raakt gaan de kinderen wellicht een voorstelling in hun werkstuk zien. Ze kunnen de vorm van die voorstelling dan versterken met uit zwart zijdevloeig gescheurde contourlijnen. Door een kleurvlak met dikke contourlijnen te omranden neemt de kleurintensiteit bovendien toe. De werkstukken worden tegen het raam geëxposeerd.

begeleidings- adviezen

- **a** Tijdens het werken het werkstuk regelmatig tegen het licht laten houden.
- **b** Besteed één les aan het experimenteren met Oostindische inkt en één les aan het maken van het doorkijkschilderij.

nabespreking

- **a** Welke voorstellingen zijn er ontdekt in de gescheurde, toevallige vormen?
- **b** Welke rol spelen hierbij de gekleurde vlakken en de zwarte contourlijn?

kunstwijzer

- 'Objet trouvé' (bijv. Pablo Picasso).
- Werken van Georges Rouault.
- (Gotische) glas-in-loodkunst.

Andere opdrachten

- **1** Feestlantaarn.
- **2** Vliegers.
- **3** Kamerscherm.

